

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13557

Tarih : 19. 08. 2025

32816

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İktüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederiz.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde yaşam ve sağlık haklarının sistematik bir tehdit altında olduğunu gösteren bir çok vaka periyodik olarak kamuoyuna yansımakta her yıl yüzlerce tutuklu veya hükümlü bu koşullar nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Erzurum Dumlupınar Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan **Eriş Membari**'yi ziyaret eden ailesi, Membari'nin ağır işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını, vücudunda darp ve işkence izlerinin halen görünür olduğunu kamuoyuna aktarmıştır. Ailesi, Membari'nin tutuklandığı günden itibaren sistematik biçimde işkence ve eziyete tabi tutulduğunu, bu uygulamaların bedensel ve psikolojik sağlığında kalıcı olumsuz sonuçlar yarattığını ifade etmektedir.

Membari'nin yaşam ve sağlık hakkının tehdit altında olduğunu belirten anne ve babası, İnsan Hakları Derneği (İHD) Van şubesine başvurarak çocuklarının yaşam ve sağlık haklarının güvenceye alınabilmesi için kamu kurumlarını ve kamuoyunu göreve çağırmıştır.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi, herkesin **yaşama hakkı, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını** güvence altına almakta; aynı zamanda hiç kimsenin işkence ve eziyete tabi tutulamayacağını hükme bağlamaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi** işkence ve kötü muameleyi kesin biçimde yasaklamakta; **Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme** de aynı şekilde mutlak bir yasak getirmektedir. Cezaevlerinde yabancı uyruklu insanların yaşam hakkı başta olmak üzere temel insan haklarının korunması gerekmektedir. Ailesi Membari'nin İran vatandaşı olması nedeniyle de saldırıya maruz kaldığını ifade etmiştir. İşkence yasağı düzenlemeleri uyarınca, cezaevlerinde bulunan tüm tutuklu ve hükümlülerin yaşam ve sağlık haklarının

korunması devletin asli sorumluluğudur. Ancak gerek ulusal mevzuat gerek uluslararası yükümlülükler karşısında Erzurum Dumlupınar Cezaevi'nde ortaya çıkan bu iddialar son derece vahimdir ve acilen incelenmesi gerekmektedir.

SORULAR

1. Erzurum Dumlupınar Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan **Eriş Membari'nin maruz kaldığı işkence ve kötü muamele iddialarına** ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
2. Membari'nin ailesinin belirttiği işkence ve darp izlerine ilişkin **adli tıp raporu veya sağlık raporu** düzenlenmiş midir? Düzenlendiyse sonuçları nedir?
3. Membari'nin yaşam hakkı ve sağlık hakkının korunması için acilen hangi adımlar atılacaktır?
4. Erzurum Dumlupınar Cezaevi'nde son beş yılda **işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri iddiaları** hakkında kaç başvuru yapılmıştır? Bu başvuruların kaçısı soruşturma konusu edilmiş, kaç hakkında yaptırım uygulanmıştır?
5. Türkiye'nin Anayasa ve taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca **işkence yasağı mutlak** iken, bu yasağın ihlal edilmemesi için cezaevlerinde alınan somut önlemler nelerdir?
6. Türkiye cezaevlerinde son 10 yılda işkence ve kötü muamele vaka sayısı kaçtır? Bu vakalar nedeniyle soruşturma geçiren, görevden uzaklaştırılan, meslekten men edilen personel sayısı kaçtır?
7. İşkence yasağına rağmen cezaevlerinde bu tür iddiaların sürmesinin nedeni nedir? Bakanlığınız, bu durumu önlemek için **bağımsız izleme ve denetim mekanizmalarını** güçlendirmeyi planlamakta mıdır?
8. Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin işkence, kötü muamele ve keyfi uygulamalara maruz kalmaması için **personel eğitimi, denetim ve şeffaflık mekanizmaları** kapsamında Bakanlığınızca yürütülen çalışmalar nelerdir?